No. 3115. 19 MRT 1940 UTRECHT Zaterdag 16 December 1939. 56ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 1292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 1550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Zilveren Jubilee der Fraters op Bonaire

Zondag a.s. 17 December herdenken de Fraters van Tilburg de dag, dat 25 jaar geleden hun huis op Bonaire werd geopend, daar gesticht om de zorg op zich te nemen voor het onderwijs der mannelijke jeugd op Bonaire.

Ziehier het verhaal uit het Fratersarchief, hoe deze stichting tot stand kwam.

In Maart 1913 brachten Pater Superior Verhoeven, fr. Chrysologus, 4e Assistent v.d. Generale Raad en fr. Radulphus, directeur van het St. Thomascollege een bezoek aan Aruba en Bonaire in verband met een eventuele oprichting van een succursaalhuis aldaar. Toen werd echter nog slechts aan Aruba alleen gedacht. En bij dit bezoek aan Bonaire én later door verschillende brieven stelde Pastoor Hendriks alles in het werk om Mgr. Vuylsteke en Pater Superior te overtuigen, dat een fraterschool op Bonaire even noodzakelijk, zo niet dringender nodig was, dan te Aruba.

Hij won het pleit; de Generale Raad besloot op beide eilanden tegelijk of wel kort na elkander een fraterschool te openen.

Op 15 Februari 1914 kwam hier de benoeming aan van fr. Maxentino tot Overste van het Fraterhuis op Bonaire. De fraters Dionysio en Conradus zouden zijn eerste helpers zijn.

Enige maanden later werd hierin verandering gebracht doordat niet fr. Dionysio maar fr. Majella voor Bonaire werd aangewezen.

De Missie van Curaçao stond in 1914 voor geheel bijzondere uitgaven n.l. de bouw van een kerk te Aruba, idem te Curaçao (San Mateo) en een school en woning voor de fraters te Aruba en Bonaire. Hierbij kwam nog dat de aalmoezen, die Mgr. Vuylsteke gewoonlijk uit Holland ontving, na het uitbreken van de Europese oorlog achterwege bleven.

Om de financiële toestand dan ook zoveel mogelijk te verbeteren, zien we Mgr. in September van 1914 de bedelstaf ter hand nemen. Z. D. H. reisde in gezelschap van de Hoogeerw. Pater Vicaris van Puerto-Rico (Pater M. Luykx) naar de Ver. Staten van Amerika.

Niettegenstaande dit alles, stond Mgr. toe, ja verlangde dat voor de fraters te Aruba en Bonaire een flinke school en een fraaie en geriefelijke woning zou gebouwd worden. De uitvoering geschiedde volgens de tekeningen van fr. Radulphus, die mede een oog hield op de werkzaamheden door er van tijd tot tijd heen te gaan.

Op 7 Mei werd te Bonaire de eerste steen gelegd door de Z. E. Pastoor F. Hendriks. Het huis werd toegewijd aan de H. Dominicus.

Frater Maxentius vertrok 16 Dec. van Curaçao naar Bonaire, waar Zijn Eerw. 17 Dec. aankwam. Die dag staat in de kalender van de Congregatie als de stichtingsdag aangegeven.

fr. Majella en fr. Conradus vertrokken 29 Dec. naar Bonaire. De 11e Januari 1915 werd de school op Bonaire plechtig ingewijd. De Missie-overste der fraters, fr. Radulphus, was daarbij tegenwoordig. De pastoor der Parochie, de Zeereerw. P. F. Hendriks, droeg een plechtige H. Mis op, daarbij geassisteerd door de Zeereerw. pastoor M. Lamers en Pater Raf. Bührs.

Na de H. Mis werd het Veni Creator aangeheven en ging men in processie naar de school. Door 4 leerlingen werd het beeld van de H. Dominicus gedragen. Na de inzegening van de school was er receptie in een der versierde klassen. Er werd een prachtige cantate gezongen en de Fraters werden in het Hollands en Spaans toegesproken door enige ingezetenen.

De Hoogedel. Gestr. Heer, Jac. Thielen, Gezaghebber van Bonaire, bracht in een toespraak hulde aan Mgr. Vuylsteke, Pastoor Hendriks en de fraters. Frater Radulphus hield eveneens een speech, waarin Zijneerw. de wording van de school vertelde en vooral de ijver in deze van Pastoor Hendriks. Daarna nam de Pastoor het woord; hij gaf alle eer aan God en in een gloedvolle rede weidde hij uit over het onderwijs in het algemeen en het Katholiek in het bijzonder.

's Avonds om half zeven lof met preek van de Pastoor. Zijneerw. drukte de ouders op het hart de grote verplichting, die zij hadden om hun kinderen goed onderwijs te geven en de dankbaarheid, die ze jegens God moesten tonen, nu zij niet langer de jongens naar de openbare school behoefden te sturen.

De feestdag te Bonaire werd besloten met vuurwerk vóór het huis der fraters.

Bonaire, dat zich tot nu toe verstoken zag van de vestiging ener grootindustrie, nam ook wat schoolgaande kinderen betreft, niet die vlucht, zoals wij die b.v. op Curaçao waarnemen. Toch is er groei merkbaar en moest er de jongensschool in de loop der jaren driemaal met één lokaal worden uitgebreid, zodat de school nu ondergebracht is in 8 lokalen.

Bij de huidige economische toestand van het eiland, die het noodzakelijk schijnt te maken, dat velen op Curaçao of elders een bestaan gaan zoeken, is dit lang geen ongunstig resultaat.

Groot zal voorzeker Zondag a.s. de getuigenis van dankbaarheid zijn, waarmede de Bonairianen de Fraters zullen huldigen, welke huldiging Z. Hoogw. Excell. Mgr. P. I. Verriet door zijn tegenwoordigheid heeft willen opluisteren.

Mogen de Fraters nog vele jaren hun zegenrijk onderwijs op Bonaire voortzetten.

Nederlands, mits ....

We ontvingen onlangs van Dr. W. C. Klein, m.i. een overdruk uit Economisch-Statistische berichten over de invoer van de Nederlandse Antillen en het aandeel daarin van de andere Rijksdelen.

Deze artikelenreeks begon in Juli l.l. en eindigde in September 1939, toen juist de oorlog uitgebroken was.

Bij het doorlezen van deze artikelen, kregen wij de indruk van alles heel mooi, maar — en hier kan Dr. Klein ook niets aan doen — wel op een heel ongelukkig tijdstip verschenen.

Toch schijnt Dr. Klein, blijkens een opmerking in een noot, van een andere opinie, waar hij schrijft: „De zo juist uitgebroken oorlog onderstreept de wenselijkheid van meer economische samenwerking tussen Nederland, Suriname en Curaçao".

Het is best mogelijk dat deze „wenselijkheid" er is en iedere afnemer op Curaçao zal gaarne medewerken om deze wenselijkheid te bevorderen; maar deze afnemers mogen in hun eigen belang daarbij niet vergeten, wat Dr. Klein schrijft: dat de handel niet de vlag volgt, doch de prijscourant, zoals eens een inwoner van Curaçao het tegenover Dr. Klein kernachtig uitdrukte.

Te 's Gravenhage heeft onlangs in tegenwoordigheid van den Minister van Koloniën, den heer Ch. J. I. M. Welter, de oprichting plaats gehad van een economische commissie Nederland — West Indië.

Zoals onze lezers weten, is de oprichting dezer commissie uitgegaan van de heren, mr. dr. L. N. Deckers, oud-minister, lid van de Tweede Kamer, dr. ir. W. C. Klein, mijnbouwkundig ingenieur, mr. S. M. S. Reitsma, directeur van de 's Gravenhaagse Hypotheekbank, jhr. F. W. L. de Beaufort, mr. F. G. Schalkwijk, rechter in de rechtbank te Rotterdam, mr. dr. F. van Haaren, burgemeester van Schiedam en mr. N. E. Rost Onnes, hoofddirecteur van de Hollandse Bank-Unie.

In zijn openingswoord wees mr. dr. Deckers er op, dat de voornaamste taak der commissie zal zijn, het economische leven van Curaçao en Suriname zoveel mogelijk te bevorderen.

En de boven reeds genoemde Dr. Klein, hield ook op deze oprichtingsvergadering een inleiding over het aandeel van het Rijk der Nederlanden in de handel van Curaçao. Hij betoogde, dat Nederland op de Curaçaose markt sinds vele decennia is verdrongen door de Verenigde Staten. Nu er weer oorlog is in Europa, zal door ons weer verder terrein worden verloren, als wij ons niet zeer inspannen. Spr. sloot zich aan bij gouverneur Kielstra, die tijdens zijn laatste bezoek er op aandrong, dat de Rijksdelen, althans in de driehoek Nederland — Curaçao — Suriname, elkaar meer helpen en sterker economisch samengaan, dan tot op heden geschiedde.

Al deze pogingen tot economische samenwerking zijn zeer te waarderen en toe te juichen, en kunnen ook succes hebben, mits men maar niet vergeet, dat de handel niet de vlag volgt, maar de prijscourant.

En wanneer we nu de prijscouranten gaan vergelijken van Nederland en de Verenigde Staten, dan zullen de Nederlandse artikelen behalve in kwaliteit, ook wel in prijs best kunnen concureren met die uit de Ver. Staten, maar wat Minister Welter op 2 December l.l. in de Memorie van Antwoord zegt ten opzichte van de Surinaamse markt, moeten wij ook zeggen ten opzichte van de Nederlandse markt **„dat de verschepingsmoeilijkheden een belemmering vormen"**.

Moeilijkheden kunnen er vele zijn en we weten niet of de Minister van Koloniën dezelfde verschepingsmoeilijkheden op het oog had als wij. Maar wij bedoelen althans als verschepingsmoeilijkheden, de enorme hoge vrachtprijzen, waarmede reeds vóór de oorlog de Nederlandse artikelen belast werden, maar welke prijzen thans zijn opgevoerd tot een hoogte, welke noodzakelijk de hele Nederlandse markt voor Curaçao zal sluiten.

Dat van de 43 millioen, Nederland slechts voor 8.9 millioen importeerde tegen de Verenigde Staten met 20.9 millioen, lag voor een groot gedeelte zeker aan de hoge vrachtprijzen, die door een overeenkomst van de Europese scheepvaartmaatschappijen met elkander op deze hoge prijzen werden gehouden en niet voor concurrentie vatbaar waren; totdat enkele maanden voor het uitbreken van de oorlog de Blue Star op Curaçao aankwam, welke haar prijzen bepaalde buiten de conferentie om en daardoor ook de andere maatschappijen dwong tot een reductie van ± 50%. Maar deze veelbelovende periode duurde slechts enkele maanden. Door de oorlog werden de Duitse lijnen geheel uitgeschakeld, de Engelse en Franse lijnen voor een zeer groot gedeelte en feitelijk kreeg de K.N.S.M. dus het monopolie.

En thans krijgen de afnemers van Nederlandse artikelen vrachtprijzen voor hun ogen van de oorspronkelijke prijs plus 40% plus 100%, waarbij dan nog komen post-charges, verzekering, oorlogsrisico, enz.

Deze cijfers zeggen misschien nog weinig, maar laten we even enige eindcijfers voorleggen van enkele vrachtrekeningen uit de laatste tijd.

Voor 184 kilo (1.160 m^3) betaalden we aan vracht 117 Amerik. dollars: voor 800 kilo, (12,230 m^3) was de vrachtprijs 652,59 Amerik. dollars: voor 1500 gulden Hollandse pannen moest aan vracht betaald worden 2500 gulden.

Dat bij dergelijke vrachtprijzen het betrekken van Nederlandse artikelen onmogelijk wordt, zal wel een ieder gaarne willen toegeven, en een feit is dan ook, dat tal van zaken en instellingen op Curaçao, zich geheel gaan oriënteren op de Ver. Staten en daar ook zullen blijven kopen als de oorlog voorbij is.

Men begrijpe ons echter goed. We willen hier niet meer doen als een feit constateren en daar de volle aandacht op vestigen, omdat hier een groot algemeen Nederlands belang mee gemoeid is. En met het noemen van die enorme vrachtprijzen, willen we niet zeggen, dat deze door de Scheepvaart niet verantwoord kunnen worden.

We willen gaarne erkennen, dat we daarover niet kunnen oordelen. We weten dat van die 40% plus 100% de zeelui 40% verhoging krijgen in de gevaarlijke zone en 15% buiten de gevaarlijke zone, dat daarvan extra verzekering betaald moet worden, enz., maar welke grote onkosten en risico's er verder gedragen moet worden, weten we niet.

Of het antwoord is dat b.v. op de Baralt die slechts op en neer gaat naar de Bovenwinden en buiten de oorlog is, er nog een verhoging plaats had van 25%, moeten anderen maar onderzoeken. Nogmaals, alleen willen we er op wijzen, dat door de enorme vrachtprijzen economische samenwerking tussen Nederland en de West wel zo goed als onmogelijk worden zal.

Er is echter nog een tweede aangelegenheid, heel nauw verwant met de vorige. Behalve vrachten moeten er ook passagiers vervoerd worden.

Door het ongeluk met de Simon Bolivar weten we thans wel heel duidelijk, wat voor een risico een reis met de K.N.S.M. voor de reizigers geeft.

Er is naar aanleiding van deze ramp in Nederland gevraagd, waarom door de K.N.S.M. geen paravanes gebruikt werden. Er is gevraagd, waarom voor West Indië-reizigers niet evenzeer gelijk dat voor de Oost geschiedt, een regeling getroffen kan worden, dat men buiten de gevaarlijke zone, b.v. in Lissabon zich gaat inschepen. Er is gevraagd om zekerder waarborgen voor goed en leven van passagiers. En wanneer wij de onopgesmukte verhalen lezen van b.v. de geredde Zusters Dominicanessen, dan zou men nog vragen kunnen stellen, of wel door de Maatschappij de nodige zorg besteed is, aan de voorziening tegen dreigend gevaar, aan de zorg voor de redding, boten, enz.

Wat deze vragen voor effect gesorteerd hebben weten we niet. Alleen weten we dat een der grootste maatschappijen hier, die het grootste aantal passagiers aan de K.N.S.M. heeft mede te geven, het toch maar veiliger geoordeeld heeft zijn mensen met de Italiaanse boten mee te sturen.

Maar nog een grote categorie reizigers blijven er over in onze Curaçaose ambtenaren. En hoe moeten die reizen?

We hebben er nooit geen bezwaar tegen gehad, dat ambtenaren door Rijk en Gouvernement verplicht werden met Nederlandse schepen te reizen. Bijna alle landen geven aan hun scheepvaartmaatschappijen grote subsidies en Nederland deed dat niet.

Niet te veel dus, dat het Rijk door een dergelijke verplichting aan hare ambtenaren opgelegd, enige steun gaf. Voor de ambtenaren gaf dit het bezwaar, dat ze zich in vergelijking met vreemde passagiers, zich wel een beetje behandeld voelden als bus-patiënten bij den dokter. En het gevolg was, dat wanneer men maar even vrij was, men liever een vreemde boot dan de Nederlandse nam.

Maar thans is een reis met de K.N.S.M. voor ons, ambtenaren, wel anders geworden. Er zijn aan het reizen met de K.N.S.M. schepen grote gevaren verbonden, heel wat grotere althans dan wanneer men b.v. per Italiaanse boot van uit Zuid-Europa zou vertrekken.

Door de Staten is aan het Bestuur van Curaçao een voorstel gedaan om de ambtenaren de gelegenheid te geven, zich een dergelijke veiliger overtocht te verschaffen. Maar het antwoord van het Bestuur hierop gaf de indruk, dat dit voorstel niet ter tafel behoefde te komen, daar ambtenaren met verlof niet opgeroepen zouden worden en wanneer ze in hun terugkeer verhinderd werden, verlofverlenging zou kunnen worden verleend.

Doch thans blijkt dat met het S.S. van Renselaer van de K.N.S.M. wel een ambtenaar naar Curaçao komt die opgeroepen is. Verder is door 8 fraters, waarvan enkelen op verlof waren, andere nieuw uitkomen, aangevraagd om met een Italiaanse boot naar Curaçao te komen.

En wat is het antwoord?

Steeds nog in studie!!!

Maar zijn onze inlichtingen goed, dan zou men van uit Nederland er op blijven staan, dat ambtenaren voor Curaçao blijven reizen met de K.N.S.M., terwijl het Curaçaose Gouvernement de redelijkheid inziet, om ze in de tegenwoordige omstandigheden de vrijheid te geven om met veiliger lijnen te reizen.

We willen echter hopen, dat deze inlichtingen onjuist zijn; wij voelen nog te veel Hollands om te kunnen veronderstellen, dat men in Nederland een standpunt zal innemen om voor enkele guldens, het leven onzer ambtenaren aan grotere gevaren bloot te stellen.

Maar er moet klaarheid komen in deze kwestie, wil de naam onzer Nederlandse regering niet grotelijks in discrediet gebracht worden, door een houding, die hier de zwaarste en een zeer gerechte kritiek ondervindt.

Nederland „Let op uw saeck".

We willen Nederlands kopen, we willen Nederlands varen, mits........ met wat hier boven geschreven staat, ter dege rekening wordt gehouden.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT.

In Zweden heeft zich een nieuw kabinet gevormd. De oorzaak daarvan schijnt te liggen in onenigheid van den Minister-President en den Minister van Buitenlandse Zaken Sandler in zake de steun, welke men aan Finland verlenen wil.

Men vermoedt ook, dat men om Duitsland ter wille te zijn, Sandler heeft opgeofferd, die door dat land als een trawant van Engeland werd uitgemaakt.

De Zweden willen in hun steun aan de Finnen niet verder gaan als de volstrekte neutraliteit toelaat. Zij willen in geen geval de Russen een voorwendsel in handen geven om eventueel later tegen hen repressailles te nemen. Er heeft zich nu een Nationaal Kabinet gevormd onder leiding van den Minister-President. De minister van Defensie heeft tot de Zweden een rede gehouden, waarin hij een beroep doet op zijn landgenoten, om de zware lasten van de landsverdediging blijmoedig te dragen.

De kosten van de defensie zullen verreweg de hoogste post van de begroting vormen. Het gaat echter om het hoogste goed, de onafhankelijkheid van het vaderland en de vrijheid van het volk.

Ook in Noorwegen is men bezig een Nationaal Kabinet te vormen. De vroegere Noorse premier Nowinckel, een bekende persoonlijkheid in Volkenbondskringen, wordt als formateur genoemd. Deze staatsman is een groot voorstander van een, onder leiding van de Verenigde Staten en Italië te beleggen vredesconferentie te Rome.

De strijd in Finland wordt nog onverminderd voortgezet. De Russen hebben anderhalf millioen manschappen en meer dan duizend vliegtuigen klaar staan.

En terwijl Finland zijn heldhaftige strijd voert voor de vrijheid, gaat er over de wereld een golf van platonische sympathie, welke zich uit in het organiseren van Rode Kruis hulp en het inzamelen van levensmiddelen, geld, etc.

In den Haag b.v. heeft men reeds 15 duizend gulden bijeengebracht voor het Rode Kruis in Finland. Een onbekende Nederlander schonk honderdduizend gulden. In Amerika organiseert Hoover een grote hulpverlening.

Dat alles zal echter wel te laat komen. Het zal alleen het wereldgeweten enige voldoening geven.

De Russen bestrijden de Finnen niet alleen met de wapenen, maar ook met de radio, door het uitzenden b.v. van een verslag over de ontvangst der Russische troepen door de Finse bevolking.

Na onderzoek bleek, dat het veroverde eiland bewoond was geweest door slechts vier kustwachters, belast met de verzorging van een vuurtoren. Deze mannen hadden bovendien nog het eiland verlaten, voordat de Russen landden en hadden de vuurtoren vernietigd.

Zaterdag zal graaf Ciano een grote rede houden, waarin, zoals gehoopt wordt, duidelijk het standpunt van Italië ten opzichte van de buitenlandse politiek zal worden uiteengezet.

Misschien dat de gedragswijze van de Volkenbond van invloed zal zijn op dit standpunt. In ieder geval kan Italië heel veel belangwekkends te vertellen hebben.

Allereerst in verband met de mening, welke er bestaat, over een driebond in de Balkan onder de hoede van Italië. De driebond zou dan bestaan uit Jougo-Slavië, Roumenië en Hongarije. Dit zou een nederlaag betekenen voor de Britse politiek, welke steeds geijverd heeft voor een bond van alle Balkanstaten. In die bond zou Turkije dan een overwegende rol gespeeld hebben. Indirect dus zou Engeland, door middel van Turkije namelijk, grote invloed hebben kunnen uitoefenen.

Dit zou nu door Italië verijdeld zijn door het vormen van bovengenoemde driebond.

Vervolgens zou graaf Ciano de nationale eisen van Italië, welke in een grote rede door den heer Gayda voor de fascistische jeugd werden uiteengezet, meer kunnen uitwerken en vooral ook de richting kunnen aanwijzen, waarop deze verwezenlijkt zouden kunnen worden.

Die twee nationale eisen zijn de volgende: absolute veiligheid voor de invloedssfeer van Italië in de Balkan en het Donaustroomgebied, vrijheid in de Middellandse Zee, en een billijke verdeling der grondstoffen.

Italië vindt het een ongewenste toestand, dat zij, als een der voornaamste mogendheden, als het ware een gevangene is van Engeland in de Middellandse Zee. Engeland is in het bezit van de in- en uitgang. Gibraltar

en Suez zijn Brits. De Dardanellen zijn Turks en dus eveneens onder Britse invloed.

Italië kan door Engeland geheel opgesloten worden en haar overzese handel eventueel geheel vernietigd worden. Dit is een grote mogendheid onwaardig: zij kan niet dulden te leven bij de gratie van een andere mogendheid.

Wat de rechtvaardigheid der grondstoffenverdeling betreft, zeide de Heer Gayda, dat de verhoudingen meer dan bespottelijk zijn. Frankrijk b.v. heeft een koloniaal gebied en daardoor een grondstoffenvoorraad, welke in generlei verhouding staat tot de dichtheid van Frankrijk's bevolking. Zo zijn er nog andere koloniale mogendheden, wier overzees gebied een bespotting is van de rechtvaardigheid in verband met hun eigen behoeften en die van Italië.

Aldus werd de Italiaanse jeugd op de hoogte gesteld van de nationale eisen. Om meer klaarheid te krijgen in de huidige situatie, is het te hopen, dat Ciano duidelijke taal zal spreken en tevens dan ook een redelijke oplossing van deze eisen aan de hand zal doen.

Het Engelse Lagerhuis heeft voor het eerst sedert 1925 weder een geheime zitting gehouden. Tussen Engeland en Frankrijk is een belangrijke monetaire overeenkomst gesloten, waardoor de beide landen elkander in hun eigen munt kunnen betalen.

Dit is vooral voor Frankrijk van belang, zij behoeft nu niet in goud te betalen. Bovendien kan geen van beide landen een buitenlandse leening of een buitenlands crediet opnemen zonder toestemming van het andere land.

De overeenkomst duurt tot zes maanden na de vrede.

De Minister van Financiën in Frankrijk drong er op aan de Franse productie te versterken, om zodoende de import te verkleinen en de export te vergroten.

Aan het Westfront is de activiteit der patrouillerende troepen iets toegenomen. De berichten van morgen zullen wel weer spreken van een afnemende activiteit.

De zeeoorlog wordt steeds voortgezet. Geregeld vallen slachtoffers, zoals b.v. de Engelse torpedojager Duchess, waarbij ruim 100 man het leven verloren. Beide partijen hebben grote successen behaald. Duitsland is er in geslaagd de „Bremen" veilig door de Britse blokkade heen te brengen. Engeland heeft in een gevecht voor de kusten van Uraguay de „Admiraal Graf Spee" zodanige schade toegebracht, dat het schip waarschijnlijk geen rol meer spelen zal in de zeeoorlog.

Het schip vluchtte naar de haven van Montevideo, alwaar het 48 uur de tijd heeft om zich te herstellen. Daarna moet het of zee kiezen, waar een zeer sterke Engelse vlootafdeling wacht, of het moet zich laten interneren. Ook de Duitse officiële instanties geven melding van de nederlaag van de „Graf Spee".

De „Graf Spee" is een der vestzakslagschepen, welke gebouwd zijn volgens de beperkende bepalingen van het verdrag van Versailles. Het schip is 10.000 ton groot; loopt 26 mijl en is bemand met 965 koppen.

Het was uitgerust met de nieuwste technische vindingen. De schotafstand der kanonnen bedroeg 27 K.M.

In Rusland heeft men een radiorede gehouden voor de bevolking, waarin gewezen wordt op de taak van het Bolsjewisme, namelijk de verovering van de wereld.

Moskou moet de hoofdstad der wereld worden. Rusland is de hoop der volkeren. Stalin zal redding brengen en roept alle strijders van het Bolsjewisme op om niet te rusten voor het einddoel bereikt is.

In dit licht bezien, werd er een allezins merkwaardige vergadering gehouden in het Engelse Hogerhuis. Een kleine minderheid pleitte voor een meer tegemoetkomende houding tot Duitsland. Men moet de deur niet geheel sluiten voor vredesonderhandelingen.

Engeland moet zich niet geheel aansluiten bij de Franse politiek, welke door het verdrag van Versailles vele onrechtvaardigheden ten opzichte van Duitsland heeft bedreven.

Hitler wil de vrede en hij zal bereid zijn daarvoor grote concessies te doen, want de politiek met Rusland is hem boven het hoofd gegroeid.

In deze geest sprak een zeer kleine minderheid, doch het was mogelijk aldus te spreken.

Lord Halifax zeide het te betreuren, dat dit alles gezegd was en hij hoopte dat daardoor niet het idee zou ontstaan dat de nationale eenheid in Engeland was verbroken. Ook hij was wel overtuigd van de vredeswil van Hitler.

De Führer wil echter slechts vrede volgens zijn voorwaarden en bovendien biedt de onbetrouwbare politiek van de huidige Nazi-regering geen voldoende waarborgen, dat de vrede voor de komende generaties wordt vastgelegd.

Engeland wil in geen geval de vernietiging van Duitsland, noch de vernedering van het Duitse volk. De deur voor vredesonderhandelingen staat ten alle tijde open.

De Volkenbond heeft zich eenstemmig uitgesproken voor de verwijdering van Rusland uit de Volkenbond en raadt haar leden aan tot actieve hulpverlening aan Finland.

42 Landen waren aanwezig, waarvan vier landen, n.l. China, Griekenland, Yougo-Slavië en Finland zich onthielden van stemming.

Engeland schijnt er reeds toe over te gaan Finland met vliegtuigen, etc., te helpen.

In Nederland zal met ingang van 19 December de inschrijving geopend worden voor een lening van driehonderd millioen tegen parti koers met een rente van vier procent. De looptijd bedraagt veertig jaar. Deze lening is vrij van couponbelasting en de obligaties kunnen gebruikt ter betaling van vermogens en verdedigingsbelasting.

Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat ieder rechtgeaard vaderlander, die daartoe in staat is, deze lening moet steunen. Het moet een graadmeter worden van de geest van het Nederlandse volk.

Op de beurzen te New York, Londen en Amsterdam heerst een nerveuse kooplust op de goederenmarkt. Waarschijnlijk omdat men bevreesd is voor moeilijkheden betreffende aanvoer en het geldwezen.

De vliegtuigindustrie kenmerkt zich door een ongekende bedrijvigheid.

NEDERLAND.

„Oranjeboek" gepubliceerd

WAT HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN REEDS DEED IN VERBAND MET DE OORLOGSTOESTAND.

Vertraging passagiers-, post-, goederenvervoer.

Bij de Memorie van Antwoord inzake hoofdstuk III der Rijksbegroting 1940 heeft de minister van Buitenlandse Zaken een Oranjeboek overgelegd, waarin een overzicht is opgenomen van de voornaamste tot November in verband met de oorlogstoestand door het ministerie van Buitenlandse Zaken behandelde en voor openbaarmaking geschikte aangelegenheden.

Het Oranjeboek, dat 20 foliopagina druks beslaat, opent met een bespreking van de werkzaamheid der Regering tot behoud van de vrede. De oproep van de Oslo-staten van 23 Augustus is er in opgenomen, waarna het aanbod van goede diensten van de Koningin en den Koning der Belgen wordt vermeld. Daarbij wordt gezegd, dat van Nederlandse en Belgische zijde aan dit aanbod geen ruchtbaarheid werd gegeven, om eventuele inleidende besprekingen niet te bemoeilijken. De eerste berichten over deze stap kwamen dan ook uit het buitenland.

Voorts worden de Duitse en de Britse verklaringen omtrent de eerbiediging onzer neutraliteit volledig afgedrukt.

De vertaling van de Duitse verklaring luidt als volgt:

Wij zijn besloten ten aanzien van Nederland, overeenkomstig de traditionele vriendschappelijke betrekking tussen de beide landen en in aanmerking genomen de bekende Nederlandse onafhankelijkheidspolitiek, een houding aan te nemen, die de onaantastbaarheid en de integriteit van Nederland onder geen enkele omstandigheid krenkt en te allen tijde het Nederlands grondgebied respecteert. Wij verwachten echter natuurlijk onzerzijds, dat Nederland in een eventueel conflict tegenover ons een volstrekte neutraliteit inacht zal nemen. Daartoe behoort vooral, dat Nederland inbreuken, die derden op zijn neutraliteit zouden maken, niet zal dulden, doch zich met alle beschikbare middelen daartegen zal verzetten. Indien de Nederlandse houding in geval van een dergelijke neutraliteitsschending door een derde tegen onze verwachting in een andere zou zijn, dan zouden wij natuurlijk genoodzaakt worden onze belangen te behartigen op de wijze, die de toestand van het ogenblik nodig zou maken.

18 October schreef de Nederlandse gezant een brief aan den heer R. H. Cross, minister van Economische Oorlogvoering, waarin onder diens aandacht werd gebracht, dat de Nederlandse reders diep teleurgesteld waren door de geringe aandacht, die aan hun belangen geschonken wordt.

Op de aide-memoire werd 27 October antwoord van de Britse regering ontvangen, waarin werd medegedeeld, dat een hoogst zorgvuldig onderzoek was ingesteld en dat zekere maatregelen genomen waren, om het oponthoud en andere moeilijkheden, waarover de Nederlandse reders geklaagd hadden, zo gering mogelijk te maken.

Voorts werd gezegd, dat de vertraging bij de afhandeling van gevallen voor 'n groot deel de lading-manifesten betreft, hetgeen uitgebreide onderzoekingen nodig maakte, vóór de goederen konden worden vrijgegeven, vrijgegeven onder zekerheid of als prijsgoed in beslag genomen. Dienovereenkomstig zijn maatregelen genomen, om de scheepvaartmaatschappijen te wijzen op de noodzakelijkheid van duidelijke en volledige manifesten. Ook hoopt men, dat vertraging voor de scheepvaart in hoge mate zal worden verminderd in gevallen, waarin de reders er voor zorgen, dat het ladingmanifest vóór de aankomst van het schip in de Britse wateren aan de Britse contrabande-autoriteiten wordt toegezonden.

Opgemerkt werd voorts, dat de Nederlandse regering zou kunnen bijdragen tot het verschepen, zo zij de reders wilde toestaan een overeenkomst te sluiten gelijk aan die, welke gedurende de vorige oorlog werd afgesloten. Bij die overeenkomst namen de Nederlandse reders op zich, in de Nederlandse havens van bestemming die delen van de lading vast te houden, die verdacht waren, totdat beslist was, dat zij konden worden vrijgegeven. Terzelfder tijd namen de reders op zich ieder stuk, waarvan eventueel zou worden beslist, dat het moest worden onderworpen aan een prijsprodecure, naar het Verenigd Koninkrijk terug te zenden.

Aanhouden van personen.

Niet uitsluitend het vervoer van goederen op Nederlandse schepen heeft moeilijkheden medegebracht; ook het vervoer van personen had onder de beperkingen van de oorlog te lijden. Verschillende malen zijn passagiers en leden van bemanning, welke de Duitse nationaliteit bezitten van Nederlandse schepen afgehaald. Dergelijke gevallen hebben zich zowel in Frankrijk als in Groot-Brittannië voorgedaan.

Zowel te Parijs als te Londen zijn stappen tot vrijlating van de aangehoudenen ondernomen.

28 September zond de Nederlandse gezant te Londen aan Lord Halfiax een schrijven in verband met het weghalen van tien Duitsers.

Bij de verschillende storingen van het verkeer behoort in het bijzonder de storing van het postverkeer vermeld te worden.

Storingen van deze aard gaven aanleiding tot drie brieven van Hare Majesteits gezant te Londen aan den Britsen minister van buitenlandse zaken. De eerste luidde als volgt:

My Lord,

Overeenkomstig ontvangen instructies heb ik de eer u mede te delen, dat de Holland-Amerika-Lijn de Nederlandse regering heeft bericht, dat alle postzakken bestemd voor Duitsland en Dantzig aan boord van de „Nieuw Amsterdam" ten getale van 145 van het schip zijn verwijderd en in verzekerde bewaring zijn genomen, terwijl het te Duins lag. Mijn regering is van oordeel, dat deze inbeslagneming in strijd is met ar. 1 van het XIe Haagse verdrag van 1907, betreffende zekere besprekingen in de uitoefening van het prijsrecht ter zee. Dit artikel bepaalt, dat correspondentie van neutralen naar belligerenten, onverschillig of de correspondentie van officiële of particuliere aard is, op zee aangetroffen aan boord van een neutraal of vijandelijk schip, onschendbaar is. Verder is mijn regering van oordeel, dat het feit dat een schip, dat post vervoert, binnen territoriale wateren of havens van oorlogvoerenden komt, deze onschendbaarheid onaangetast laat. De onschendbaarheid had naar haar oordeel in dit bijzondere geval zeer zeker moeten worden geëerbiedigd, daar de „Nieuw Amsterdam" door Britse belemmeringen voor de scheepvaart in het Kanaal en door bevelen van Britse autoriteiten gedwongen was zich naar Duins te begeven.

Het verdrag is toepasselijk op het huidige geval daar alle oorlogvoerenden er partij bij zijn (art. 9).

Ik heb de eer, enz.

De beide andere brieven hadden betrekking op soortgelijke gevallen en ook op in beslagnemingen te Singapore en Colombo van post in schepen en in het vliegtuig Nandoe.

De verzekering werd gevraagd, dat maatregelen worden genomen om te verzekeren, dat in het vervolg geen bemoeiing meer zal plaats vinden met post aan boord van Nederlandse schepen die binnen de Britse territoriale wateren komen of Britse havens aandoen, zowel in het Verenigd Koninkrijk als in de overzese gebiedsdelen, alsmede met luchtpost.

De Britse verklaring luidde als volgt:

Indien Nederland in geval van een Europese oorlog een neutrale houding aanneemt, zal Zijner Majesteits regering, overeenkomstig haar traditionele politiek, vast besloten zijn, deze neutraliteit ten volle te eerbiedigen, mits deze ook door andere mogendheden wordt geëerbiedigd.

De neutraliteitsproclamatie wordt nogmaals in het Oranjeboek gepubliceerd.

In een hoofdstuk „Schendingen van het Nederlandse rechtsgebied" wordt gezegd:

Schending van het rechtsgebied.

In tegenstelling met de vorige oorlog, toen schendingen van het Nederlands rechtsgebied door vliegtuigen slechts betrekkelijk zelden voorkwamen, zijn dergelijke voorvallen thans een aantal malen voorgekomen.

Reeds van het begin van het conflict af, was aan de Nederlandse krijgsmacht bevel gegeven op ieder onbekend vliegtuig te vuren, behalve op burgervliegtuigen, die zich aan voorgeschreven routes hielden. In alle gevallen, waarin zulks mogelijk bleek, is dan ook het vuur geopend op overvliegende vliegtuigen. Menigmaal zijn Nederlandse jacht vliegtuigen opgestegen, om vliegtuigen, welke boven ons rechtsgebied gesignaleerd waren, te verdrijven. Indien de nationaliteit der vliegtuigen niet voldoende vaststond, werden aan beide partijen inlichtingen gevraagd. Verder is telkenmale, wanneer daartoe de mogelijkheid bestond, geprotesteerd. In gevallen, waarin de feiten ook voor de wederpartij onbetwistbaar vaststonden, werden verontschuldigingen aangeboden, welke meer dan eens ook spontaan werden uitgedrukt.

Slechts eenmaal is de Nederlandse neutraliteit geschonden door een schip. Deze schending geschiedde door de Britse Kanonneerboot „Leith", die, zich van Nieuw-Zeeland naar Singapore begevende, 13 September door Straat Riouw voer, welke Straat een minimum breedte van slechts twee zeemijlen heeft. Aan Harer Majesteits gezant te Londen werd opgedragen de aandacht der Britse regering op deze overtreding van de Nederlandse neutraliteitsbepalingen te vestigen en een grondig onderzoek te vragen, benevens maatregelen om een herhaling te voorkomen.

De aanvallen op Nederlandse vliegtuigen worden dan vermeld. Deze gevallen, betreffende de Mees en de beschieting van een Nederlandse patrouille boven de provincie Groningen, zijn bekend.

De Britse, de Franse en de Duitse contrabandalijsten gaven de Nederlandse regering aanleiding stappen te ondernemen te Londen, Parijs en Berlijn. Een nota werd aan de Britse regering gezonden, terwijl een vrijwel gelijkluidende nota te Parijs werd overhandigd. Daarin werd o.m. gezegd:

Het systeem, gevolgd in de contrabandelijst, geeft aanleiding tot een ontoelaatbare onzekerheid voor de neutrale scheepvaart en handel en laat anderzijds de grootste vrijheid aan de oorlogvoerenden voor het aanhouden van schepen en ladingen.

Door de toepassing van deze contrabandelijsten zou een groot aantal voorwerpen door de Britse autoriteiten als absolute contrabande kunnen worden behandeld, waarvan onomstotelijk vaststaat, dat zij onmisbaar zijn voor het leven van het gehele volk, voor de handel, de nijverheid en het verkeer, daar waar deze bedrijvigheid niets te maken heeft met het militair apparaat.

De Nederlandse regering moet zich al haar rechten voorbehouden voor die gevallen, waarin zou blijken, dat de belangen van Nederlandse onderdanen in strijd met het volkenrecht zouden worden benadeeld door de toepassing van deze contrabandelijsten.

De te Berlijn overhandigde nota heeft mutatis mutandis een gelijke tekst.

Behalve de uitgebreide strekking van de contrabandelijsten kon ook de definitie van den vijand in de Britse „Trade with the enemy act" ongewenste gevolgen medebrengen. Het artikel van genoemde wet, waarin deze definitie is opgenomen gaf aanleiding tot een schrijven van den Nederlandsen gezant te Londen, waarin o.m. werd opgemerkt, dat de Nederlandse regering zich het recht moet voorbehouden om te protesteren, indien de rechten van Nederlandse onderdanen schade lijden door Britse maatregelen, die niet in overeenstemming zijn met het volkenrecht, afgezien van de tussen onze regeringen bestaande verdragen.

Het oponthoud in Duins.

Reeds dadelijk bij het begin van de oorlogstoestand begon de Britse admiraliteit neutrale schepen naar Duins te dirigeren voor het onderzoek naar contrabande. De overmatig lange wachttijden voor het onderzoek, welke de Nederlandse scheepvaart groot nadeel toebrachten, gaven aanleiding in Londen stappen te ondernemen ten einde het oponthoud van de Nederlandse schepen in de Britse havens te bekorten. Eerst werd een aide-memoire met bijlage aan de Britse regering overgelegd, later werd nog eens per brief op beperking van het tijdverlies aangedrongen.

Voor zover de oorlogstoestand vraagstukken opwerpt, die zich voor de neutralen op dezelfde wijze voordoen, wordt geregeld, contact gehouden, in het bijzonder met de Oslo-staten. De vraagstukken liggen evenwel bijkans steeds voor de verschillende landen iets anders, zodat, ook al zijn de gevolgde beginselen dezelfde, kleine nuances blijven bestaan. Uiteraard zijn de wederzijdse mededelingen over verschillende gemeenschappelijke vraagstukken van vertrouwelijke aard. Zij lenen zich, dus niet tot publicatie.

Op economisch gebied hebben besprekingen tussen de vertegenwoordigers der Oslo-staten plaats gehad op 11 en 12 September.

Ten slotte wordt het uitvoerverbod vermeld en wordt aangegeven waar en voor wie Nederland de behartiging van vreemde belangen op zich heeft genomen.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Verlof (Binnenl.-, Buitenl.-, buiten bezwaar van den Lande, vrijstelling van dienst).

Mej. G. K. L. Gibbes, tijdl. schrijfster ter Inspectie van het Onderwijs vrijstelling van dienst van 16 December 1939 tot 9 Januari 1940.

Mej. A. Chirino, telefoniste bij de Lands Telefoondienst; 2 weken vrijstelling van dienst wegens ziekte.

Benoeming:

Mej. L. A. Huith tot tijdl. kwekelinge bij het openbaar onderwijs in Curaçao en werkzaam gesteld aan de openbare school te Beneden Prinsenkwartier, St. Maarten.

Overplaatsing:

Mej. S. Every, onderwijzeres 4e kl. aan de openbare school te Beneden Prinsenkwartier op St. Maarten naar de Prins Bernardschool te St. Nicolaas op Aruba.

Toelating tot de uitoefening van de praktijk als vroedvrouw in Curaçao:

Mevr. J. A. Naloop, geb. Weide.

IN DANK ONTVANGEN.

Van de All America Cables, van de Aruba Trading en van de Curaçao Motors Distributors kalenders over het jaar 1940.

Van C. Winkel & Zonen, agenten van „Gold Medal" een prachtige kalender 1940.

Derde Suppletoire Begroting 1939

Ingediend is bij de Staten de 3e Suppletoire begroting 1939.

Aan de Memorie van toelichting ontlenen wij:

De raming van art. 9 dient te worden verhoogd met ƒ 25.500.— in verband met de gedane uitgaven voor de viering van de geboorte van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Irene.

De totale raming van de post wordt hierdoor ƒ 31.900.—.

Artikel 16 dient te worden aangevuld met: „en vergoeding voor het gebruik van vervoermiddelen aan den predikant bij de Hervormde gemeente op Aruba en de leraar bij de Hervormde gemeente op Bonaire" en de raming van de post te worden verhoogd met ƒ 1.080.—.

In verband met de omstandigheid dat deze bedienaren van de godsdienst belast zijn met de geestelijke verzorging der hervormden van een geheel eiland en zij bovendien de diensten van meer dan één kerk hebben te leiden, is het noodzakelijk gebleken aan hen opnieuw vervoertoelagen toe te kennen en wel:

a. aan den predikant op Aruba ten bedrage van ƒ 6.00.— per jaar;
b. aan den leraar op Bonaire ten bedrage van ƒ 480.— per jaar.

De raming van de post wordt hierdoor ƒ 1.580.—.

Teneinde in gevallen van dringende noodzakelijkheid te kunnen voorzien in de behoefte aan schoolruimte bij het bijzonder onderwijs door de inrichting van hulplokalen wordt een bedrag geraamd van ƒ 10.000.—

Teneinde te voorzien in de behoefte aan schoolmeubelen zowel ten behoeve van het openbaar als het bijzonder onderwijs, is een voorraad banken en borden besteld, bestaande uit 1000 tweepersoonsbanken, 50 grote éénpersoonsbanken welke als lessenaars kunnen dienen en 100 losse borden. De kosten hiervan bedragen ƒ 23.000.

De uitgaven ter zake van de schoolvoeding zullen over het jaar 1939 vermoedelijk ongeveer ƒ 40.000.— belopen.

De raming van de post (ƒ 30.000.—) dient alzo met ƒ 10.000.— te worden verhoogd.

Er zal naar worden gestreefd om, indien en voorzover dit zonder schade voor de volksgezondheid mogelijk is, in 1940 door beperking van de te verstrekken voedingsmiddelen op de welvarende eilanden, tot verlaging van de uitgaven voor de schoolvoeding te geraken.

Ten behoeve van de verbetering van de dividivi- en aloëcultuur zijn de volgende bedragen beschikbaar gesteld:

a. aanschaffing van aloë voor proefnemingen ƒ 100.—
b. aanschaffing instrumenten voor de aloëcommissie „ 466.—
c. vervaardiging van een lekbak voor aloë „ 50.—

Totaal ƒ 616.—

De sub b bedoelde commissie is belast met de bestudering van de mogelijkheden tot verbetering van de winning van aloëhars. Evenzeer wordt overwogen de mogelijkheid om locaal looizuur uit dividivi te bereiden.

De subsidies worden aangevuld met:

„Koloniaal Instituut te Amsterdam ....ƒ 1.000.—"

Dit instituut, dat talrijke diensten bewijst aan het Moederland en aan de overzese gebiedsdelen en waarvan de waarde uit een oogpunt van bevordering van de Rijkseenheid niet mag worden onderschat, heeft de laatste jaren te kampen met een terugloop van zijn inkomsten. Teneinde beperking van zijn werkzaamheden te voorkomen, zijn de bijdragen van het Moederland en van Nederlands Oost-Indië, ondanks de ongunstige toestand van de overheidsklassen, verhoogd.

Waar het voortbestaan van het Instituut ook voor Curaçao van economisch, sociaal en cultureel belang moet worden geacht, ligt het op de weg van dit gebiedsdeel om aan de instandhouding daarvan door beschikbaarstelling van een jaarlijkse geldelijke bijdrage mede te werken.

Geraamd wordt ten behoeve van de luchtbeschermingsdienst op de eilanden Aruba en Curaçao:

a. aanschaffing en plaatsing van schuilplaatsen ƒ 19.000.—
b. aanschaffing van alarmeringsmiddelen ƒ 13.150.—
c. geneeskundige voorzieningen ƒ 3.174.—
d. aanschaffing van brandweermateriaal ƒ 58.250.—
e. inrichting der schuilplaatsen met zandzakken en andere uitgaven ƒ 10.826.—

Tezamen ƒ 104.400.—

Voorts waren in de loop van 1939 kleine uitgaven ten behoeve van de luchtbeschermingsdienst nodig. Op de begroting 1939 zijn hiervoor nog geen gelden uitgetrokken. Deze uitgaven zullen ongeveer in totaal belopen „ 500.—

De post valt derhalve te ramen op ƒ 104.900.—

Verder vinden we een bedrag ad ƒ 15.000.— uitgegeven ten laste van het dienstjaar 1939 ter voltooiing van de automatisering van de landstelefoon op Curaçao, geraamd op de begroting 1938 onder artikel 79 bis.

b. een bedrag ad ƒ 5.000.— voor vernieuwing van de daarvoor in aanmerking komende gedeelten van het bovengronds net van de telefoondienst op Curaçao

Totaal ƒ 20.000.—

De toename van het leidingwatergebruik op Aruba heeft het doorlopend in gebruik houden van de beide plants bij de distillatie-inrichting op Balashi nodig gemaakt, terwijl tevens meer uitbreiding van het distributienet noodzakelijk is dan waarop bij het opmaken der oorspronkelijke begroting was gerekend.

Het op dit artikel voor Aruba uitgetrokken bedrag is geheel ontoereikend. Verhoging met ƒ 45.000.— is noodzakelijk.

Deze hogere uitgaven worden door de meerdere ontvangsten ter zake van de waterlevering opgevangen.

De raming voor het eiland Aruba wordt hierdoor ƒ 90.000.— en de totale raming van de post ƒ 160.600.—

Op de begroting 1939 dient nog te worden geraamd de tijdelijke duurtetoeslag omschreven in de Algemene beschouwingen der Memorie van Antwoord inzake de Curaçaose begroting voor het dienstjaar 1940. Hiervoor is benodigd een bedrag ad ƒ 37.000.— voor het tijdvak 1 Juli — 31 December 1939.

Het is niet mogelijk gebleken met het bedrag ad ƒ 18.000.— te volstaan. Verhoging met ƒ 7.000.— is noodzakelijk. De raming wordt hierdoor ƒ 25.000.—.

Definitief worden van de begroting 1939 afgevoerd (of verminderd) de volgende posten:

Curaçao
c. Bouw van een materialenloods voor de landsradio- en telefoondienst ƒ 13.750.—
e. Bouw van een kantoor op Santa Maria voor den Districtmeester van het tweede district 3.000.—
Kosten in verband met bebossingsplannen ƒ 15.000.—
Uitbreiding van de gevangenis 20.000.—
Bouw van een politiewacht annex opzienerswoning te Rust 8.500.—
Verbetering en uitbreiding van de landswatervoorzieningsdienst — verminderd met — 90.000.—
ƒ 150.250.—

Aruba
Bouw van een woning voor de gouvernements vroedvrouw ƒ 7.000.—
Verharding van de weg van Oranjestad naar de Noord — verminderd met — 22.000.—
ƒ 29.000.—

Bonaire
Verharding van de Bredestraat te Kralendijk ƒ 20.000.—

St. Maarten
Verlenging van de steiger met 8 meter 7.000.—

Verhoogd dient te worden:

Aruba
Voltooiing werkzaamheden landswatervoorzieningsdienst ƒ 29.500.—

Curaçao
Vernieuwing van Koningin Emmabrug (134c van 1938) ƒ 32.000.—
Uitbreiding van het abattoir 5.000.—
Bouw openbare markt bij Rio Canario 2.000.—
ƒ 39.000.—

Aruba
Bouw van 3 politiewoningen ƒ 6.500.—
Bouw van 2 openbare markten op Aruba 10.000.—
ƒ 16.500.—

Voor de aanschaffing van instrumenten, e.n.z. voor het bacterio-serologisch laboratorium was nodig een bedrag ad ƒ 3.000.— en voor het laboratorium van den apotheker-scheikundige ƒ 2700.—

Het crediet van ƒ 50.000.— geraamd voor geneesmiddelen, geneeskundige benodigdheden, kosten van operatiën en andere uitgaven is ontoereikend gebleken. Verhoging met ƒ 12.000.— is noodzakelijk.

Ten behoeve van de voedselvoorziening van het gebiedsdeel in buitengewone omstandigheden zijn de volgende voorzieningen getroffen:

a. ter bevordering van het aanleggen van een extra-voorraad tarwemeel worden renteloze voorschotten verstrekt aan importeurs. Hiervoor valt te ramen ƒ 82.000.—
b. Ter voorziening in de behoefte aan opslagruimte voor levensmiddelen zijn nieuwe loodsen opgericht en bestaande loodsen voor dat doel ingericht. De opslagruimte wordt gratis aan belanghebbenden afgestaan. Hiervoor valt te ramen 46.000.—
c. Door verschillende maatregelen is de aanplant van kleine mais bevorderd. Hiervoor valt te ramen 6.250.—
d. Proeven zijn genomen met het smelten van ruw vet tot spijsvet. Hiervoor valt te ramen 750.—
e. Voorts valt te ramen: geldlening aan een door particulieren op te richten Naamloze Vennootschap, voor de aanschaffing van een viskotter 30.000.—

Raming van de nieuwe post ƒ 165.000.—
De inkomsten van het dienstjaar 1939 zullen vermoedelijk bedragen ƒ13.202.563.—
De uitgaven, inbegrepen die geraamd in deze 3e suppletoire begroting zullen, voorzover thans valt na te gaan belopen 12.956.009.—
Als vermoedelijk batig saldo valt te ramen ƒ 246.554.—

CURACAO

GESLAAGD.

In het Pensionaat Welgelegen zijn 11 Dec. geslaagd in de Spaanse taal de jongedames:

Trina Rodriguez, Lulu Cupello, Azucena v.d. Beld, Elida Fernández, Marianne Bislick.

FONDS VOOR BESTRIJDING VAN UITGAVEN.

Door Z. Exc. den Gouverneur is bij de Staten ingediend een landsverordening welke rechtstreeks verband houden met de buitengewone tijdsomstandigheden, voorzover deze uitgaven niet uit de gewone middelen kunnen worden bestreden.

We lezen in de Memorie van Toelichting:

Het is de laatste jaren gebruikelijk een deel van het vermoedelijk batig saldo van enig dienstjaar vóór de afsluiting van dat dienstjaar uit te keren aan het Algemeen Curaçaos Pensioenfonds. Het overblijvend batig saldo wordt dan ingevolge artikel 9 der Curaçaose Comptabiliteitswet (P.B. 1910 no. 63) als afzonderlijke post opgenomen onder de middelen en inkomsten ter goedmaking van de uitgaven van het jaar volgend op dat, waarin de rekening over dat dienstjaar is vastgesteld.

Het is niet gewenst in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden deze gedragslijn te volgen. Onverwachts kunnen hoge uitgaven opkomen, waarin niet tijdig door verhoging der middelen kan worden voorzien.

In verband hiermede komt het noodzakelijk voor, de mogelijkheid open te laten om te kunnen beschikken over het vermoedelijk batig saldo van het dienstjaar 1939.

Waar het voormelde wetsartikel overboeking van het batig saldo naar volgende dienstjaren niet toelaat, is dit doel alleen te bereiken door de instelling van een fonds.

Hiertoe strekt de onderwerpelijke Landsverordening.

De inkomsten van het dienstjaar 1939 zullen vermoedelijk bedragen ƒ 13.202.563.—
De uitgaven belopen voor zover thans valt na te gaan „ 11.956.009.—
Verschil ƒ 1.246.544.—

Veiligheidshalve wordt voorgesteld het in het fonds te storten bedrag te bepalen op een millioen gulden.

R.K. AMBACHTSSCHOOL „SINT JOZEF".

Donderdag middag om half vijf was er een kleine plechtigheid in het clublokaal van San Mateo.

Onder hoog presidium van Monseigneur Verriet en in tegenwoordigheid van het Hoofdbestuur van de Curaçaose R.K. Volksbond en in bijzijn van leraren en verschillende ouders der jongens, werden de einddiploma's uitgereikt aan de geslaagde kinderen.

Een der Gecomiteerden was mede aanwezig, n.l. de Weled Geb. Heer Nederhorst, terwijl de Hooged. Gestr. Heer Inspecteur van het Onderwijs, de tweede gecomiteerde die namens het Gouverneur de eind-examens had bijgewoond, verhinderd waren. Ook waren de Zeer Eerw. Pastoor v. Rooy en de Wel Eerw. Pater Folmering aanwezig, alsmede de ZZ. EE. Paters de Bruyn en Brada.

Nadat de Directeur, de heer Schouten, allen en heel bijzonder Monseigneur hartelijk welkom had geheten, gaf hij een kort verslag van de eindexamens. Van de 33 candidaten waren er 28 geslaagd, waarvan de meesten zeer goed. En wat het mooiste is, alle 28 jongens waren geplaatst en konden onmiddellijk bij de verschillende maatschappijen in betrekking komen. Dit is wel de beste getuigenis van de goede reputatie die onze school bij de Heren werkgevers geniet.

De Directeur sprak nog woorden van dank aan de Heren Leraren voor hunne toewijding, aan het Hoofdbestuur van de Volksbond voor zijn financiering en aan de heren Gecomiteerden voor de prettige samenwerking gedurende de eindexamens.

Dan gaf hij nog een laatste vermaning aan de jongens mee, die hierop neerkwam, dat zij niet moesten denken dat zij reeds allround vaklieden waren, maar dat zij zich als beginnelingen moesten beschouwen, die nog heel veel konden leren. Als zij 3 jaar lang hard gewerkt hebben in de practijk, dan mogen zij zich daarna als goede werklieden beschouwen.

Na deze hartelijke woorden van de Directeur nam Monseigneur zelf het woord. In gloedvolle taal feliciteerde Monseigneur de jongens, de leraren en de directeur.

„Jongens — zo zeide Monseigneur — gij hebt uw best gedaan, uw goede ouders zullen blij zijn. Hun offers zijn beloond. Gij hebt dankbaarheid jegens uw ouders getoond; blijft ook in de toekomst dankbaar. Gij zult nu de moeilijkheden van het leven leren kennen en ze aan de lijve gaan voelen. Laat het geld wat gij nu gaat verdienen, strekken niet tot uw verderf, maar om van u te maken degelijke katholieke ambachtslui. Verkwist uw geld niet, maar geef het aan uw ouders die er recht op hebben.

Arbeid adelt staat op uw diploma. Dat is waar, arbeid is geen schande, ook niet de handenarbeid, maar denkt erom, **adel verplicht**. Een uwer eerste plichten is, dat gij als mannen moet gaan handelen. Maar dat moet gij niet verkeerd opvatten. Een man wil niet zeggen, iemand die van alles en allen onafhankelijk is, maar hiermee bedoel ik, dat gij moet handelen als mensen van **karakter**. Denk vooral aan uw plichten als katholiek ambachtsman. Sluit u aan de katholieke jeugdverenigingen o.a. bij de sport die ook zoveel mogelijk in katholiek verband moet worden beoefend. En de kracht om plichtsgetrouw te kunnen zijn, moet gij zoeken in het veelvuldig ontvangen der H. Sacramenten.

Als gij zo leeft, zal de arbeid u edelen."

Na deze indrukwekkende woorden van de Bisschop, kwam de uitreiking der diploma's aan de beurt. Van de Afdeling **bankwerkers** slaagden de volgende jongens:

Emmanuel Cassiano Agnes, Marco de Grijze, Odulio Leonora, Emmanuel Elisio Panneflek, Henry Pedro, Dario Schoop, Hector Stredels, Meindert Paulus v.d. Weert, en een candidaat werd afgewezen.

Van de afdeling **timmerlieden** slaagden de volgende leerlingen:

Lorenzo Andres Aniceto, Ernest Reinier Calmes, Edmundo Eustaquio Confesor, Bernardus Celestino Daal, Cerilio Odulio Emerenciono, Roberto Julio Felipa, Johan Mateo Martier, Aliosio Meyer, Manuel Ascension Offerman, Felip L. Petronilia, Guillermo Juan Quast. Een candidaat werd afgewezen.

Van de afdeling **automonteurs** slaagden:

Antonio A. Chatlein, Adrianus v. Gent, Carlos V. Martina, Carlos Alexander Nicatia. Drie candidaten werden afgewezen.

In de afdeling **electriciëns** slaagden allen, n.l.:

Alex Anton de Jongh, Arturo Bernardo de Jongh, Daniel José Kierindongo, Angel Ramon Rico en Alfredo Winklaar.

Na de uitdeling der diploma's welke voortdurend met een hartelijk applaus gepaard ging, nam Pater de Bruyn nog even het woord in zijn functie van Godsdienstleraar en hoopte dat de jongens het contact met de katholieke organisaties blijven behouden en zich altijd de C.R.K. Volksbond zouden blijven herinneren, die hun de gelegenheid geboden had om de Ambachtsschool te bezoeken en hun diploma te halen.

Hierna had de uitreiking der rapporten plaats voor de leerlingen van de eerste en tweede klas. Velen waren gelukkig met hun bevordering, enkelen bleven zitten en waren erg bedroefd, maar het berouw komt na de zonde. Doet het volgende jaar beter je best, jongens, en ook gij zult overgaan evenals uw meer ijverige kameraden.

Ten slotte vertoonde de Heer Nooyen nog enige aardige films waarvan vooral die van de school zelve een buitengewone bijval oogstte.

ST. THOMASCOLLEGE.

Bij de in de afgelopen week gehouden Mulo-examens slaagden (12) candidaten van het St. Thomascollege.

Gisterenavond had in de spreekkamer van het St. Thomascollege de gebruikelijke plechtigheid van de uitreiking van de diploma's plaats. Wij zagen er o.a.: Z.H. Exc. Mgr. Verriet met twee secretarissen, de Inspecteur van het Onderwijs, Fr. Radulphus, de Directeur van het St. Thomascollege, Frère Eugène van Aruba, de fraters en heren-leraars van het College, de leerlingen van de 9de klas, en de gelukkige candidaten.

In korte trekken gaf het Hoofd van het St. Thomascollege, Fr. Canutus, verslag over het behaalde succes en na een gelukwens en een aanmoedigend woord, sprak fr. Canutus zichtbaar aangedaan zeer waarderende woorden over een van de leraars Fr. Edwardo, die zeer binnenkort naar Suriname zal vertrekken omdat plicht hem daar roept.

Mgr. Verriet overhandigde de candidaten de Diploma's voor Godsdienstkennis en daarna de Mulo-Diploma's. Z.H. Exc. sprak een hartelijk woord van waardering over het werk der Fraters en Heren. De Inspecteur richtte zich in het bijzonder een dankwoord aan Fr. Edwardo; Pater de Bruyn, de Godsdienstleraar wees in een vlotte speech op de betrekkelijke waarde van kennis en de noodzakelijkheid om in contact met anderen de wilsvorming verder uit te bouwen.

Een van de geslaagden bedankte.

FILMBESPREKING.
„THE OLD MAID" (Roxy).

Na „Dramatic School" weer een zeer mooie film met Bette Davis: „The Old Maid".

De hele film wordt gedragen door twee vrouwenfiguren, gespeeld door Bette avis met als sterke tegenspeelster Marian Hopkins. De film is vaak ontroerend mooi en munt uit door een diepe karakteranalyse. En beide spelers krijgen volop gelegenheid om hun dramatische talenten te tonen.

De inhoud is moeilijk te vertellen, maar door de hele film loopt de strijd tussen de twee vrouwen, eerst om de man, die zij beiden liefhebben en daarna om het kind van deze man. Dat kind is voor beiden een levende herinnering aan hun grote liefde.

Bette Davis speelt dan de tragische rol van de moeder, die haar kind geadopteerd ziet door de andere vrouw, met wie zij in één huis woont. Voor het kind is zij slechts „tante", en als het levenslustige meisje opgroeit, wordt die tante met haar droef-strak gezicht voor haar „an old maid". De moeder verdraagt alles, maar als het meisje zal gaan trouwen, wil zij nog eenmaal haar moederrechten opeisen, ook om die andere vrouw, die al de liefde van dat kind heeft gehad, te treffen. Ontroerend is het laatste gedeelte als in haar moederliefde zij zich voor het geluk vanhaar kind opoffert, om daarna voor altijd „an old maid" te zijn.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

NEDERLAND.
Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

Bij de begroting van defensie gaf de Minister toe, dat vooral in het begin der mobilisatie niet altijd de nodige zuinigheid is betracht. De minister wees er echter op, dat door de grote snelheid waarmede de mobilisatie zich voltrok de controle niet wel mogelijk was. Ten aanzien van de inundaties verklaarde de minister, dat later alles zoveel mogelijk tot de oorspronkelijke toestand zal worden teruggebracht. De luchtdoelartillerie zal krachtig worden versterkt. De vorige week zijn de eerste twintig bestelde 7½ c.m. batterijen aangekomen, de overige volgen spoedig. Bij de aanschaffing van oorlogsvliegtuigen heeft men ten volle rekening gehouden met de Nederlandse industrie. De grensbeveiligingstroepen zullen zoveel mogelijk omgewisseld worden met achterliggende troepen. Ten aanzien van de Indische defensie wil de Minister zich van beschouwingen onthouden, daar het advies van de Indische regering over het rapport van de technische commissie nog niet is ingekomen. Voorts deelde de minister mede, dat een schip, dat de H.M. Ewyck zal vervangen, reeds op stapel staat. H. M.'s van Gelder is thans zo goed als hersteld. Vervolgens zette de Minister het standpunt uiteen, dat de regering inneemt ten aanzien van een wettelijke regeling voor de terugkeer van gemobiliseerden in burgerbetrekkingen. Hij wees er op, dat hieraan een nadelen verbonden zijn dan voordelen voor de betrokkenen. Tenslotte deelde de Minister nog mede, dat in April en Juni de buitengewoon dienstplichtigen van de lichtingen 1938, 1939 en 1940 zullen worden opgeroepen. Na re- en dupliek werd de defensiebegroting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Met ingang van 19 December zal de inschrijving voor een lening van driehonderd millioen tegen een pari koers van vier procent worden opengesteld. De looptijd bedraagt veertig jaar. Deze lening wordt vrijgesteld van couponbelasting, terwijl de obligaties ook bruikbaar zijn voor de betaling van vermogens en verdedigingsbelasting.

De minister van waterstaat deelde mede dat het in de bedoeling ligt, dat de tunnelbouw van Velsen doorgaat.

Een onbekende Nederlander schonk een ton ten behoeve van Finland.

De weekstaat van de Nederlandse bank toont een gouddaling aan van vijf millioen en een circulatiedaling van zestien millioen.

Minister Gerbrandy wees bij de behandeling der begroting er op, dat op zijn departement niet verder bezuinigd kan worden. Ten aanzien van de Osse zaak meende de Minister dat het beter is om daar verder niet meer over te spreken. In deze tijd mag spr. zich niet meer met deze oude zaak bezig houden. Ten aanzien van het echtscheidingsrecht is een wettelijke regeling nodig, daar de huidige praktijk buiten de wet om gegroeid is. De Zondagswet leeft nog steeds, doch dient soepel te worden toegepast. Ter handhaving van de openbare orde heeft de minister de voorkeur aan de handhaving van de bestaande bepalingen. Voor de juiste toepassing daarvan zal speciaal het parket belast worden met het verzamelen van gegeven. De z.g. ontwerpen Goseling waren bedoeld tegen abnormale dingen in normale tijden, zij passen dus niet op de huidige omstandigheden. Dit betekent niet, dat de minister onder geen omstandigheden bereid is deze ontwerpen te handhaven. Er dient tevens nauwlettend te worden toegezien of geen extremistische elementen in de rechterlijke macht binnentreden. Ten aanzien van de reorganisatie van de rijkspolitie verklaarde de minister, dat hier achter niets meer gezocht wordt dan er achter steekt. Er wordt in het geheel niets veranderd. De tegenwoordige structuur wordt behouden. De justitie begroting werd tenslotte stemmingloos aangenomen.

ADMIRAAL ERICH RAEDER.
Chef van de Duitse oorlogsvloot.

WINSTON CHURCHILL.
Engeland's Marineminister.

DE ONBEPERKTE DUIKBOOTOORLOG VAN 1917 — 1918.

Op grond van onderzoekingen, aldus W. F. in de Tijd, gedaan door verschillende commissies, die na de wereldoorlog in Duitsland moesten vaststellen, wie verantwoordelijk waren voor fouten en verzuimen, is gebleken, dat de Duitse admiraliteit de aanbouw van duikboten ten zeerste had verwaarloosd. Reeds in 1905 had men er in de Rijksafdelingen op aangedrongen proeven te nemen met duikboten. De minister van Marie, admiraal von Tirpitz, antwoordde, dat duikboten hoogstens goed waren voor de bescherming van havens en dat het beter was, dat andere naties geld en manschappen aan zulke proeven opofferden. In de loop der jaren werden telkens weer pogingen ondernomen, om Tirpitz tot andere gedachten te brengen. Hij bleef Oost-Indisch doof en had alleen begrip voor grote slagschepen.

Ook in het begin van de wereldoorlog, toen de duikboten reeds verbluffende staaltjes van hun kunnen hadden geleverd, werd het duikbootwapen — hoe vreemd het ook moge klinken — verwaarloosd. Maar dat wisten de Duitse onderdanen niet.

De toestand was zelfs zo, dat Duitsland toen geen enkele duikboot bezat, die een reis rondom Engeland kon ondernemen.

De al-Duitse pers begon echter reeds in 1915 de eist te stellen, de onbeperkte duikbootoorlog te gaan voeren. De opperste legerleiding hulde zich in een goed gemotiveerd stilzwijgen over de aanbouw van duikboten, totdat deze in gebruik konden worden genomen. Tirpitz, die graag blufte, dreigde in verschillende redevoeringen met de onbeperkte duikbootoorlog en lokte daardoor reeds de protesten der neutrale wereld uit, nog voordat de bedreiging in daden kon worden omgezet. Tijdelijk ontstond er door deze actie in het Duitse volk een diepgaande verdeeldheid. Een deel liep blindelings achter Tirpitz aan, het andere deel was bezorgd voor de gevolgen ten opzichte der neutralen, vooral ten opzichte van de Verenigde Staten, en waarschuwde voor het gebruik van een middel, dat de centralen zeker en gewis nieuwe machtige vijanden op de hals zou halen. Spoedig sloeg de verdeeldheid over op de marinekringen zelf, toen brak zij uit tussen de marine- en legerleiding en tenslotte tussen de admiraliteit en de politieke leiding van het Rijk. De ongemeen heftige strijd liep over de vraag, hoe de duikbootoorlog gevoerd moest worden, of hij gevoerd moest worden als „kruiseroorlog", op grond waarvan schepen eerst gewaarschuwd moesten worden en pas na de redding der bemanning getorpedeerd mochten worden, of „onbeperkt", dus zonder enige waarschuwing. De Duitsers zijn wat de oorlog betreft, nooit goede psychologen geweest. Dit bewezen de al-Duitsers weer, doordat zij voortdurend spraken van de „rücksichtslosen U-Boot-Krieg" en daardoor de neutralen nog meer in het harnas joegen. De toenmalige Rijkskanselier von Bethmann Hollweg was aanvankelijk fel tegenstander van de onbeperkte duikbootoorlog. Hij verklaarde zelfs, dat, wanneer Duitsland tot dit wapen overging, de hele wereld het „wie einen tollen Hund totschlagen" zou.

In het jaar 1916 ging de strijd om de duikbootoorlog onverminderd in heftigheid door. Het is later gebleken, dat Duitsland toen maar 50 duikboten bezat. Een derde deel daarvan gelijktijdig op zee opereerde, een derde was in reparatie en een derde op of uit en thuisreis. Ondertussen was Berlijn een „politischer Tollhaus" geworden. Wie geen aanhanger was van de onbeperkte duikbootoorlog, werd uitgemaakt voor vijand des vaderlands, anti-nationalist en défaitist. Op de vraag van nuchtere mensen, wat er dan moest gebeuren, wanneer Amerika de oorlog zou verklaren, wisten de „Seehelden der Studierstube" geen antwoord te geven, of verklaarden, dat dit zorg voor later was, of zeiden triomfantelijk, dat de onbeperkte duikbootoorlog zo snel zou werken, dat Amerika zelfs geen tijd zou vinden, om aan de oorlog deel te nemen.

De strijd ontbrandde nu ook in de Rijksdag. De scheidingslijn liep dwars door de partijen heen. In alle fracties waren voor- en tegenstanders. De tegenstanders gingen terecht van de gedachte uit, dat, wanneer Amerika aan de oorlog zou gaan deelnemen, deze voor Duitsland verloren was. De voorstanders, meestal Hoera-patriotten, verklaarden, dat Engeland in zes maanden overwonnen zou zijn, dat Duitsland er slechts wel bij kon varen, wanneer Amerike de oorlog verklaarde, omdat het dan geheel zijn vrijheid van handelen zou verkrijgen, waarvan het tot dan toe geen gebruik had kunnen maken en dat er een „Schrei der Freude" door het hele Duitse volk zou gaan. In October 1916 spitste de zaak zich in de Rijksdag toe. De voorstanders konderen verklaren, dat Hindenburg en Ludendorff de onbeperkte duikbootoorlog wensten.

Zij voerden aan, dat de militaire autoriteit van deze twee mannen alle politieke bezwaren moest opheffen. De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken von Jagow verklaarde echter, dat Amerika zeker ten oorlog zou trekken en stelde de vraag, hoe er dan een middel te vinden zou zijn, om Amerika tot vrede te dwingen, ook al was Engeland dan in „zes maanden" verslagen. Dit middel was er niet en dus mocht er geen onbeperkte duikbootoorlog zijn. De vice-kanselier Hefferich gaf een breedvoerig exposé, waarin hij, op grond van cijfermateriaal, bewees, dat Engeland niet kan worden uitgehongerd en dat in dit verband de onbeperkte duikbootoorlog een fiasco moest worden.

Intussen was de Duitse regering met president Wilson in verbinding getreden en had deze om vredesbemiddeling verzocht. Daarna had Duitsland echter, zonder verdere pogingen van Wilson af te wachten, het vredesaanbod van 12 December 1916 gedaan, welk aanbod tengevolge van de aard en de wijze, waarop het werd gedaan, allerwege van de hand werd gewezen.

De admiraliteit eiste op 22 December 1916, dat de onbeperkte duikbootoorlog direct moest worden verklaard. Minister von Jagow, de grote tegenstander, werd afgezet; zijn opvolger, Zimmermann, was een voorstander. Verschillende hoge ambtenaren in de ministeries namen het besluit, af te treden, wanneer men toch tot de onbeperkte duikbootoorlog zou overgaan, om door deze protest-actie te trachten de leiding nog van de weg des verderfs terug te houden. Graaf Bernstoff, de Duitse ambassadeur in Washington, zond het ene telegram na het andere, om te waarschuwen, dat het verklaren van de onbeperkte duikbootoorlog automatisch het deelnemen van Amerika aan de oorlog ten gevolge zou hebben.

Tot grote verbazing en verrassing der gehele wereld viel begin Januari 1917 in het Keizerlijk hoofdkwartier te Spa de beslissing ten gunste van de onbeperkte duikbootoorlog. Von Bethmann Hollweg boog voor het besluit, dat hij in zijn binnenste altijd voor verderfelijk had gehouden. Op 1 Februari 1917 is dus de onbeperkte duikbootoorlog begonnen. Die dag was voor Duitsland lot beslissend.

Millioenen tonnen aan allerlei goederen werden in de loop van een paar jaar naar de bodem der zee gezonden.

Maar de hulpbronnen der Entente waren, vooral toen Amerika aan de oorlog deelnam, onuitputtelijk. De onbeperkte duikbootoorlog werd een groot fiasco. De afgevaardigden van de Rijksdag en het Duitse volk werden zoet gehouden met fantastische cijfers. De Engelse handelsvloot zou, volgens de admiraliteit, van 18 millioen ton tot 4.05 millioen zijn gedaald. De meeste Rijksdagleden slikten deze fantasieën. Zelfs Stresemann geloofde er aan en maakte zich tot tolk van het vertelsel, dat in Australië drie millioen ton graan, bij gebrek aan scheepsruimte, door muizen waren opgevreten, waarop een andere afgevaardigde geestig repliceerde, hoeveel muizen er dan wel nodig zouden zijn geweest om dit onnoemelijke quantum te verdelgen! Niet alle afgevaardigden geloofden de getallen en cijfers der admiraliteit. Er waren er, die openlijk spraken van „Milchmädchenrechnungen".

Op 17 April 1918 reeds moest staatssecretaris von Capelle in de afdelingen van de Rijksdag toegeven, dat het einde van de oorlog door de onbeperkte duikbootoorlog binnen afzienbare tijd niet te bereiken was.

De volslagen mislukking van de duikbootoorlog kwam de Rijksdag pas te weten op 26 September 1918. De nieuwe minister van Marine, Ritter von Mann, verklaarde, dat Duitsland in Januari 1918 143 duikboten had en in September 1918 153. Daarvan was een derde op zee en twee derde in reparatie of op de thuisreis. De verliezen bedroegen sinds December 1916 3 tot 14 duikboten per maand; de nieuwbouw van duikboten bedroeg 3 tot 12 per maand. Maar wat had Duitsland daaraan op het einde van 1918? De Duitse marinestaf had verzuimd, in de eerste oorlogsjaren voldoende duikboten te bouwen. De Rijksdag wilde Tirpitz voor een staatsgerechtshof in beschuldiging stellen, omdat hij niet zoveel duikboten had gebouwd, als hij had kunnen doen.

Zo eindigde het laatste duikbootdebat in de Rijksdag.

Een paar weken daarna moest bij het sluiten van de wapenstilstand Duitsland bijna al zijn duikboten uitleveren.

EMMASTAD

SPORTCLUB „ASIENTO".

Hockey.

De leden worden nogmaals herinnerd aan de oefenmiddag op Maandag van 4.30 — 5.30 n.m.

Spociaal veor het oefenen van corners worden ook de volgende spelers verzocht aanwezig te zijn: van Beveren, Deelen en Kuipers.

De Commissie.

Voetbal.

Zondag 17 December a.s. vriendschappelijke voetbalwedstrijd op Rio Canario tussen
„ASIENTO" en „HOLLANDIA"
Aanvang 4 uur n.m. precies.
Opstelling „Asiento"
Nieuwkerk
Robbers v. Noort
Goedhart Oostlander Rigaud
Opschoor Nebbeling Dussel Rijpkema
Kroon

Athletiek.

Met ingang van Maandag, 18 December, zal weer regelmatig onder leiding van den heer De Bruyn worden geoefend.

Alle „Asiento" athleten worden verzocht aan deze oefeningen deel te nemen, met het oog op de vijfkamp in Februari a.s.

De Commissie.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

HET NAVOLGENDE ELFTAL ZAL TEGEN DE PARAGUAYOS UITKOMEN.

E. Vos (R.C.C.)
E. Rosina (Scherp.) — A. de Koop (Transv.)
H. Leers (J.Hol.) — A. Sentiago (J.Hol.) — E. Meulens (R.C.C.)
R. Maduro (J.Hol.) — J. Ramirez (J.Hol.) — G. Pardo (J.Hol.) — H. Panneflek (R.C.C.) — E. Rondijk (Volh.)

Aanvoerder: A. Sentiago.

Reserves:
V. Senior (J.Hol) — L. B. Isidora (Volh.)
E. Atalida (Herc.) — M. Rojer (Volh.)
W. Oostlander (Asiento).

Scheidsrechter: **P. Tuin.**
Grensrechters: **B. L. Dijk en Brakke.**

Aanvang 4 uur precies.

Houders van vrije kaarten hebben geen vrije toegang voor hun dames bij de wedstrijden Paraguayos — Curaçao.

Junioreskaarten zijn voor genoemde interlanden wedstrijden ook niet geldig.

HET BESTUUR.

GASOLINE STATION POST

In verband met reparatie-werkzaamheden zal het Gasoline station nabij Post 7 op **Dinsdag 19 December en Woensdag 20 December a.s.** voor de verkoop van **gasoline gesloten zijn.**

Gedurende deze dagen **zullen ge**ëmployeerden tussen 7 uur 's morgens en 9 uur 's avonds gasoline kunnen betrekken van de pomp op Steiger 4.

Aangezien dames geen toegang tot het fabrieksterrein hebben, zal tussen 7 uur 's morgens en 4 uur 's middags een chauffeur op het gasoline station Post 7 aanwezig zijn teneinde de wagens op Steiger 4 te bunkeren.

DE VERDEDIGING VAN CURAÇAO.

Nadat de Hollanders zich hadden meester gemaakt van Curaçao, is er in Spanje nog lang en breed over geredeneerd, hoe men dat eiland kon terug winnen, en werkelijk, in Maart 1636 vertrokken er uit Cadix enkele boten met het doel Curaçao terug te herheroveren.

Vreemd is het, dat we niets vernemen van een poging van hername. Curaçao bleef onder Holland, ook al was de stemming onder de soldaten in het begin alles behalve pro-Hollands en was een herovering zeer gemakkelijk geweest.

Wellicht heeft men die schepen, toen ze hier in de West aankwamen, gebruikt voor de expeditie onder Frederik van Toledo, die van uit Carthagena, met goed gevolg, een tocht ondernam tegen het eiland Catalina, van waar uit de Engelsen en Hollanders herhaaldelijk de Spanjaarden lastig vielen. Steden werden er gebrandschat, b.v. Maracaibo en Panama, terwijl het roven van Spaanse schepen een dagelijkse bezigheid werd voor de Engelsen en Hollanders.

Het lukte Frederico di Toledo aan de zeevorerij vanuit Catalina een eind te maken. Hij loopt na de overwinning met boten vol gevangenen, de haven van Carthagena binnen, op één boot bewaken wel 70 soldaten een 600 Engelse gevangenen. Naar Curaçao ging hij echter niet, dat was te sterk!

Toch lezen we nog dat in het jaar 1642 de bisschip van Caracas vermoedt, dat de gouverneur van die stad een onderneming tegen Curaçao aan het voorbereiden is.

Rond 1700 begon men weer eens te denken over een herovering.

Het schijnt dat al die pogingen op niets zijn uitgelopen, eigenlijk niet eens pogingen zijn geworden, daar men zich op Curaçao voor die tijd flink versterkt had.

Als raadpensionaris Fagel naar de Koning van Spanje schrijft, om enkele voordelen voor de Hollandse koopluí op Curaçao, dan klinkt het heel trots in zijn brief: „Curaçao, waar de West Indische Compagnie een aanzienlijk garnizoen heeft gelegd". Hij heeft zeker gedacht, het is wel eens goed om dat weer duidelijk te laten weten aan de koning, opdat hij toch van alle pogingen om Curacao terug te krijgen, mag afzien.

De wetenschap, dat een land goed is verdedigd, kan een vijand buiten de muren houden.

Zo was het voor Curacao. Zo moge het altijd zijn.

X.

Veel leed wordt geleden niet om wat is, maar om wat komen kan.

Stelt u toch onder de mogelijkheden niet de slechtste, de meest ongewenste voor als zeker komende werkelijkheid. Er zijn óók ander mogelijkheden — betere, minder ongewenste, die werkelijkheid kunnen worden.

De oorlog **kan** vele jaren duren. Dat kan. Maar het kan óók anders. Er zijn mensen, die de gefundeerde mening hebben, dat de oorlog niet van lange duur zal zijn.

Nederland **kan** in de oorlog worden betrokken.

Dat kan. Maar er zijn toch ongetwijfeld, ook verschillende aanwijzingen, dat ons land buiten de oorlog zal blijven.

Daar zijn de verklaringen, de verzekeringen van de oorlogvoerenden zelf.

Daar is de daadkrachtige wil en het doelbewust streven onzer regering. Noch aan het een noch aan het ander mogen wij betekenende waarde ontzeggen.

't Zijn **pessimisten**, die u met stelligheid weten te verzekeren, dat Nederland in de oorlog zal worden betrokken. Zij zien **alleen** de slechtste mogelijkheid en beschouwen dan **deze** in hun gedachtengang logisch, omdat hun ogen zijn gesloten voor **andere** mogelijkheden! — als de enige mogelijkheid, die werkelijk zal worden.

Zeker, wie **optimist** wil zijn in deze tijd is niet roekeloos en onvoorzichtig. Hij houdt óók rekening met slechte en niet de slechtste mogelijkheden.

Hij houdt deze mogelijkheden zichzelf met redelijke ernst voor ogen. Maar hij ziet ook andere, betere mogelijkheden.

En hij bidt en vertrouwt. En hij is dankbaar en blij, omdat de toestand zó is, dat die betere mogelijkheden nog bestaan, nog werkelijkheid kunnen worden.

Onze raad is: zijt optimist, houdt rekening met alle mogelijkheden, maar ziet toch ook vooral vóór u die mogelijkheden de betere, de beste, die ons als werkelijkheid kunnen worden geschonken door den goeden God.

Hoe dikwijls trad een milde zegen
In ongelukswaad u tegen;
Dus nooit versaagd in leed en zorgen,
In 't kruis is 't eeuwig heil verborgen.

In het ruiterlijk erkennen van een vergissing ligt altijd een zeker bewijs van voortreffelijkheid.

'**t Grootste verdriet**
Komt van eigen.

Dwing u zelf om altijd in de familiekring of in gezelschap te verschijnen met een prettig, vrolijk, zonnig gezicht.